

Deddf Rheoli Ceffylau (Cymru) 2014

2014 dccc 3

Deddf gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru i wneud darpariaeth ar gyfer gweithredu mewn perthynas â cheffylau sydd mewn mannau cyhoeddus heb awdurdod cyfreithlon neu sydd ar dir arall heb ganiatâd, ac mewn cysylltiad â hynny. [27 Ionawr 2014]

Gan ei fod wedi ei basio gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru ac wedi derbyn cydsyniad Ei Mawrhydi, deddfir fel a ganlyn:

1 Trosolwg

Mae'r Ddeddf hon yn gwneud darpariaeth i awdurdodau lleol ymafael mewn ceffylau, cadw ceffylau a gwaredu ceffylau sydd—

- (a) mewn mannau cyhoeddus heb awdurdod cyfreithlon, neu
- (b) ar dir arall heb ganiatâd meddiannydd y tir.

2 Pŵer awdurdod lleol i ymafael mewn ceffylau

- (1) Caiff awdurdod lleol ymafael mewn ceffyl a chadw ceffyl sydd ar unrhyw briffordd, neu mewn unrhyw fan cyhoeddus arall, yn ardal yr awdurdod lleol os oes gan yr awdurdod lleol sail resymol dros gredu bod y ceffyl yno heb awdurdod cyfreithlon.
- (2) Caiff awdurdod lleol ymafael mewn ceffyl a chadw ceffyl sydd ar unrhyw dir arall yn ardal yr awdurdod lleol os oes gan yr awdurdod lleol sail resymol i gredu—
 - (a) yn achos tir y mae'r awdurdod lleol yn feddiannydd arno, bod y ceffyl yno heb ganiatâd yr awdurdod lleol, neu
 - (b) yn achos tir arall yn ardal yr awdurdod lleol, bod y ceffyl yno heb ganiatâd meddiannydd y tir a bod y meddiannydd yn caniatáu i'r awdurdod lleol ymafael ynddo a'i gadw.

3 Hysbysiadau ynghylch ymafael etc.

- (1) Rhaid i awdurdod lleol, o fewn 24 awr i ymafael mewn ceffyl o dan adran 2, osod mewn lle amlwg yn y man yr ymafaelwyd ynddo, neu gerllaw'r man hwnnw, hysbysiad ysgrifenedig—

- (a) yn datgan yr ymafaelwyd yn y ceffyl a'r dyddiad a'r amser yr ymafaelwyd ynddo, a
 - (b) yn rhoi manylion ynghylch sut y gellir cysylltu â'r awdurdod lleol.
- (2) Rhaid i awdurdod lleol, cyn gynted ag y bo'n rhesymol ymarferol ar ôl ymafael mewn ceffyl o dan adran 2, gymryd camau rhesymol i ddarganfod pwy yw perchennog y ceffyl.
- (3) Rhaid i awdurdod lleol, o fewn 24 awr i ymafael mewn ceffyl o dan adran 2, roi hysbysiad ysgrifenedig i—
- (a) cwnstabl, a
 - (b) os ymddengys i'r awdurdod lleol fod person yn berchennog y ceffyl neu'n gweithredu ar ran y perchennog mewn perthynas â'r ceffyl, y person hwnnw.
- (4) Pan fo awdurdod lleol yn darganfod, o fewn y cyfnod o 7 niwrnod gan ddechrau gyda'r diwrnod yr ymafaelir yn y ceffyl o dan adran 2, mai person na roddwyd hysbysiad ysgrifenedig iddo o dan is-adran (3)(b) yw perchennog y ceffyl, rhaid i'r awdurdod lleol, o fewn 24 awr, roi hysbysiad ysgrifenedig i'r person hwnnw.
- (5) Rhaid i hysbysiad o dan is-adran (3) neu (4) fod yn ddyddiedig a chynnwys—
- (a) disgrifiad byr o'r ceffyl,
 - (b) datganiad ynghylch y dyddiad, yr amser a'r man yr ymafaelwyd yn y ceffyl, a
 - (c) manylion ynghylch sut y gellir cysylltu â'r awdurdod lleol.
- (6) Rhaid i hysbysiad o dan is-adran (3)(b) neu (4) ddatgan hefyd—
- (a) pam yr ymddengys i'r awdurdod lleol mai'r derbynydd yw perchennog y ceffyl neu ei fod yn gweithredu ar ran y perchennog mewn perthynas â'r ceffyl, a
 - (b) effaith gweithredu adran 5 mewn perthynas â'r ceffyl (gan gynnwys pryd y bydd y pwerau a roddir gan is-adran (3) o'r adran honno yn dod ar gael).
- (7) Rhaid i hysbysiad o dan is-adran (3)(a) ddatgan hefyd pwy y rhoddwyd hysbysiad iddo o dan is-adran (3)(b) mewn perthynas â'r ceffyl.

4 Costau ymafael etc.

- (1) Mae perchennog ceffyl yr ymafaelir ynddo gan awdurdod lleol o dan adran 2 yn atebol i dalu i'r awdurdod lleol gostau a dynnir yn rhesymol wrth ymafael yn y ceffyl a'i gadw ac wrth ei fwydo a'i gynnal tra bo'n cael ei gadw.
- (2) Nid yw'n ofynnol i'r awdurdod lleol ddychwelyd y ceffyl hyd nes y bydd y costau a dynnwyd yn y fath fodd wedi eu talu.
- (3) Rhaid i'r awdurdod lleol roi hysbysiad i'r perchennog sy'n datgan y swm y mae'r awdurdod lleol o'r farn bod y perchennog yn atebol i'w dalu o dan is-adran (1) ac yn cynnwys esboniad o—
- (a) sut y pennwyd y swm hwnnw, a
 - (b) yr hawl i gyfeirio anghydfod i'w ddatrys gan Weinidogion Cymru a sut i arfer yr hawl honno.

5 Gwaredu ceffylau sydd wedi eu cadw

- (1) Yn ddarostyngedig i adran 7, mae'r adran hon yn gymwys, ar ôl i awdurdod lleol ymafael mewn ceffyl o dan adran 2—
 - (a) os nad yw perchennog y ceffyl na pherson sy'n gweithredu ar ran perchennog y ceffyl wedi cysylltu â'r awdurdod lleol cyn pen y cyfnod o 7 niwrnod gan ddechrau gyda'r diwrnod perthnasol, neu
 - (b) os yw perchennog y ceffyl neu berson sy'n gweithredu ar ran perchennog y ceffyl wedi cysylltu â'r awdurdod lleol cyn pen y cyfnod hwnnw, er iddo gael hysbysiad o dan is-adran (3) o adran 4, wedi methu â chydymffurfio ag is-adran (1) o'r adran honno cyn pen y cyfnod o 7 niwrnod gan ddechrau gyda'r diwrnod pan gafwyd yr hysbysiad.
- (2) Ystyr y “diwrnod perthnasol”—
 - (a) os yw'r awdurdod lleol yn rhoi hysbysiad o dan adran 3(4), yw'r dyddiad y rhoddir yr hysbysiad hwnnw, a
 - (b) fel arall, y dyddiad y mae'r awdurdod lleol yn gosod yr hysbysiad o dan adran 3(1).
- (3) Caiff yr awdurdod lleol werthu'r ceffyl neu ei waredu fel arall (gan gynnwys drwy drefnu i'w ddifa).
- (4) Pan nad oes unrhyw enillion yn codi o'r gwarediad, neu pan fo swm y costau a dynnir mewn cysylltiad â'r gwarediad yn fwy na swm y cyfryw enillion, mae perchennog y ceffyl yn atebol i dalu i'r awdurdod lleol swm unrhyw gostau a dynnwyd mewn cysylltiad â'r gwarediad, neu'r swm hwnnw sydd dros ben.
- (5) Pan fo swm unrhyw enillion sy'n codi o'r gwarediad yn fwy na swm y costau a dynnwyd mewn cysylltiad â'r gwarediad, mae'r awdurdod lleol yn atebol i dalu'r swm sydd dros ben i berchennog y ceffyl.
- (6) Ond nid yw is-adran (5) yn ei gwneud yn ofynnol talu unrhyw swm i berson os yw'r awdurdod lleol wedi talu'r swm hwnnw yn flaenorol i berson yr oedd yn credu'n rhesymol mai hwnnw oedd perchennog y ceffyl.
- (7) Rhaid i'r awdurdod lleol roi hysbysiad i'r perchennog sy'n datgan y swm y mae'r awdurdod lleol o'r farn bod y perchennog yn atebol i'w dalu o dan is-adran (4) neu y mae'r awdurdod lleol yn atebol i'w dalu o dan is-adran (5) ac yn cynnwys esboniad o—
 - (a) sut y pennwyd y swm hwnnw, a
 - (b) yr hawl i gyfeirio anghydfod i'w ddatrys gan Weinidogion Cymru a sut i arfer yr hawl honno.

6 Cofnod o'r ceffylau yr ymdriniwyd â hwy

- (1) Rhaid i awdurdod lleol gadw cofrestr o'r holl geffylau y mae wedi ymafael ynddynt o dan adran 2.
- (2) Rhaid i'r gofrestr gynnwys, mewn perthynas â phob ceffyl—
 - (a) disgrifiad byr o'r ceffyl,
 - (b) datganiad ynghylch y dyddiad, yr amser a'r man yr ymafaelwyd ynddo,
 - (c) datganiad ynghylch pryd y cafodd ei gadw, a
 - (d) manylion y camau a gymerwyd i ddarganfod pwy yw ei berchennog,

ac, os yw'r ceffyl wedi ei waredu o dan adran 5, manylion y modd y'i gwaredwyd.

- (3) Rhaid i'r gofrestr fod yn agored i'r cyhoedd ei gweld (p'un ai yn bersonol neu ar y rhyngwrwyd) ar bob adeg resymol.

7 Datrys anghydfodau am symiau taladwy

- (1) Mae'r adran hon yn gymwys pan fo anghydfod yn codi rhwng perchennog ceffyl ac awdurdod lleol o ran—
- y swm y mae perchennog y ceffyl yn atebol i'w dalu i'r awdurdod lleol o dan adran 4(1) neu 5(4), neu
 - y swm y mae'r awdurdod lleol yn atebol i'w dalu i berchennog y ceffyl o dan adran 5(5).
- (2) Caiff perchennog y ceffyl, o fewn cyfnod o 7 niwrnod gan ddechrau gyda'r diwrnod y mae'r perchennog yn cael hysbysiad o dan adran 4(3) neu 5(7), gyfeirio'r anghydfod i'w ddatrys gan Weinidogion Cymru drwy roi hysbysiad i Weinidogion Cymru sy'n cynnwys datganiad o'r rhesymau dros godi anghydfod am y swm.
- (3) Pan fo Gweinidogion Cymru yn cael hysbysiad o dan is-adran (2) rhaid iddynt anfon yr hysbysiad ymlaen i'r awdurdod lleol.
- (4) Caiff yr awdurdod lleol gyflwyno sylwadau i Weinidogion Cymru o fewn y cyfnod o 7 niwrnod gan ddechrau gyda'r diwrnod y caiff yr hysbysiad a anfonwyd ymlaen iddo o dan is-adran (3).
- (5) Caniateir i Weinidogion Cymru ei gwneud yn ofynnol i'r awdurdod lleol ddarparu unrhyw wybodaeth a all yn eu barn hwy eu cynorthwyo wrth iddynt ddatrys yr anghydfod.
- (6) Rhaid i Weinidogion Cymru ddatrys yr anghydfod drwy benderfynu ar swm yr atebolrwydd cyn gynted ag y bo'n ymarferol o dan yr holl amgylchiadau.
- (7) Pan fo'r anghydfod yn ymwneud ag atebolrwydd o dan adran 4(1), ni chaiff yr awdurdod waredu'r ceffyl tra bo'r anghydfod yn aros iddo gael ei ddatrys gan Weinidogion Cymru.

8 Diddymiadau canlyniadol

Mae'r canlynol yn peidio â chael effaith—

- adran 29 o [Ddeddf Cyngor Dinas Caerdydd 1984 \(p. xv\)](#) ;
- yn adran 15(8) o [Ddeddf Cyngor Sir Morgannwg Ganol 1987 \(p. vii\)](#) , y geiriau “horses (including ponies, mules, jennets),”; ac
- yn adran 35(7) o [Ddeddf Gorllewin Morgannwg 1987 \(p. viii\)](#) , y gair “horses,”.

9 Dehongli

Yn y Ddeddf hon—

ystyr “awdurdod lleol” (“*local authority*”) yw cyngor sir neu fwrdeistref sirol yng Nghymru;
mae “ceffyl” (“*horse*”) yn cynnwys merlen, asyn neu ful neu unrhyw anifail ceffylaidd arall.

10 Cychwyn ac enw byr

- (1) Daw’r Ddeddf hon i rym y diwrnod ar ôl y diwrnod y caiff Gydsyniad Brenhinol.
- (2) Enw byr y Ddeddf hon yw Deddf Rheoli Ceffylau (Cymru) 2014.